

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33832
Nom	Accés obert a la documentació científica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2023 - 2024

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1007 - Grau d'Informació i Documentació	Facultat de Geografia i Història	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1007 - Grau d'Informació i Documentació	1 - Assignatures optatives	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
BAS MARTIN, NICOLAS JOAQUÍN	225 - Història de la Ciència i Documentació
VIDAL INFER, ANTONIO MARTÍN	225 - Història de la Ciència i Documentació

RESUM

En paral·lel al gran desenvolupament i a les dimensions que ha cobrat la ciència moderna al llarg del segle XX, la disciplina de la Documentació ha desenvolupat tota una sèrie d'instruments per a registrar la producció científica i facilitar un accés ràpid i precís a la informació. Així mateix, la gran expansió que ha experimentat Internet com a forma de comunicació i difusió de la informació, ha posat a disposició dels investigadors i usuaris una gran quantitat de recursos i fonts d'informació, prescindint dels límits espacials i d'intermediaris, per la qual cosa resulta fonamental des de l'àmbit formatiu introduir l'alumnat en el coneixement i maneig d'estos instruments i recursos, a fi que siguin capaços de desenvolupar les destreses necessàries per a localitzar, avaluar i gestionar la informació que necessiten o que pot resultar d'interès per a l'exercici de les seues activitats professionals i d'investigació.

Open Access o Accés Obert és aquell que permet el lliure accés als recursos digitals derivats de la producció científica o acadèmica sense barreres econòmiques o restriccions derivades dels drets de copyright sobre els mateixos. Esta producció engloba no sols articles publicats en revistes, sinó també un altre tipus de documents com a objectes d'aprenentatge, imatges, dades, documents audiovisuals, etc. L'accés és online a través d'Internet, i excepte limitacions tecnològiques i de connexió a la xarxa de l'usuari no hauria d'estar restringit per un altre tipus d'imposicions (Suber, 2006).

Per a això, comptem amb diverses ferramentes en xarxa, com ara recol·lectors, repositoris o revistes d'accés obert, on es permeten l'emmagatzemament i el lliure accés als recursos digitals. Els més importants són els de caràcter acadèmic i institucional.

Les característiques essencials del moviment OA són les següents:

1. Les obres en Accés Obert són lliurement accessibles per a tots.
2. Es referix a documents que estan en línia, és a dir digitals i accessibles a través d'Internet.
3. Es tracta exclusivament d'obres científiques.
4. Els articles de revista són el principal document objecte del moviment.
5. Hi ha un ampli rang de modalitats d'ús per als documents, però essencialment es garantix l'autoria i la integritat de l'obra.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

El seguiment de les classes teòriques i pràctiques, implica la utilització i aplicació d'una gran dosi de pensament abstracte, i la utilització constant de fonts i recursos documentals en format electrònic, que impliquen la formació d'una adquisició de coneixement crític i elaborat.

Naturalesa i tipologia de les fonts d'informació. Accés i consulta de fonts d'informació electrònica. Anàlisi i avaluació de fonts. Producció, normalització i difusió de fonts.

COMPETÈNCIES

1007 - Grau d'Informació i Documentació

- Les assignatures optatives aprofundeixen competències ja tractades en les matèries obligatòries.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

En esta assignatura es realitzarà una introducció a les principals fonts d'informació científica en accés obert, definint les principals tipologies i recursos documentals, caracteritzant la seua utilitat informativa i les formes d'accés a les mateixes. S'exposaran els procediments per a identificar i seleccionar la informació desitjada en els sistemes de subministrament d'informació científica.

Identificant quins són els principals recursos existents en accés obert articulats entorn del protocol OAI-PMH que permeten satisfer les necessitats informatives de l'usuari.

Es persegueix així mateix conèixer per dins com funcionen alguns dels recursos més destacats en l'àmbit de l'accés obert, especialment els reposadors i els sistemes de publicació científica en obert (OJS).

S'analitzaran els models de publicació científica i els drets de propietat intel·lectual derivats dels mateixos (Llicències Creative Commons, Sherpa-Romeo, etc.).

S'intentarà aconseguir un nivell de comprensió i interiorització del contingut, teoricopràctic, que es veurà reflectit en les activitats pràctiques, ej.: realització d'un mapa conceptual.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Edició electrònica i comunicació científica

Edició electrònica i comunicació científica

La difusió i comunicació científica

Pautes de consum i comunicació científica

La revista electrònica

2. Concepte d'accés obert

Introducció, significat de l'accés obert:

¿Què és el moviment d'accés obert?

Definicions-Declaracions

Implicacions de l'accés obert

3. El Protocol OAI-PMH i els metadades.

El Protocol OAI-PMH i els metadades.

Estàndards oberts per a facilitar la interoperabilitat entre proveïdors de dades i proveïdors de servicis

Descripció dels objectes digitals per mitjà de metadades.

Formats de metadades (ex: Dublín Core)

4. Les revistes d'accés obert i els repositoris.

Les revistes d'accés obert i els repositoris.

Publicació en una revista d'accés obert: Gold Open Access

Publicació en una revista convencional i depòsit en un repositori institucional: Green Open Access

- o Tipus de repositoris
- o Metadades
- o Preservació
- o Depòsit: auto arxiu / mandat
- o Contingut

5. Repositoris, recollectors i servicis

Repositoris, recollectors i servicis:

Aspectes tècnics dels repositoris

Recollectors generals

Buscadors científics

6. Programari lliure per a la transformació i gestió de revistes d'accés obert

Programari lliure per a la transformació i gestió de revistes d'accés obert: Open Journal Systems (OJS)

7. Drets de propietat intel·lectual de les publicacions científiques

Drets de propietat intel·lectual de les publicacions científiques:

Drets d'autor i polítiques d'accés obert: polítiques de depòsit vs política editorial de drets d'explotació (copyright)

Drets d'autor:

- o Drets morals (intransferibles)
- o Drets d'explotació (transferibles)

Llicències Creative Commons

Localització de drets d'explotació vs autoarxiu, per al cas de revistes científiques: ROMEO/SHERPA

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	45,00	100
Pràctiques en aula informàtica	15,00	100
Elaboració de treballs en grup	30,00	0
Estudi i treball autònom	12,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	25,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	2,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
Resolució de qüestionaris on-line	2,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura entorn de tres tipus d'activitats, a més de les activitats d'estudi-preparació de les classes i l'examen final: les classes teòriques, les classes pràctiques en l'aula i les classes pràctiques d'informàtica.

Classes teòriques. Els estudiants han d'adquirir els coneixements bàsics inclosos en el temari per mitjà del seu estudi individual i l'assistència a les classes teòriques. En les dites classes, el professor oferirà una visió global del tema, incidirà en aquells conceptes clau per a la comprensió del mateix i respondrà als eventuais dubtes o qüestions. Per a l'estudi individual i la preparació del tema amb profunditat, li'lls proporcionarà als estudiants una bibliografia bàsica i complementària, direccions en internet i material de suport, així com instruccions i consells per al maneig de les fonts d'informació.

Classes pràctiques en l'aula. S'exerciran activitats que serviran per a complementar els coneixements adquirits en les classes teòriques, a través de la realització d'exercicis que permetran completar un conjunt d'**activitats** que s'haurà de realitzar de forma **individual** o en **grup** per a ser presentat a la finalització del curs

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge dels estudiants tindrà en compte tots els aspectes exposats en l'apartat de metodologia d'esta guia i es realitzarà a través d'activitats pràctiques i un examen final:

- **Examen final:** Es realitzarà un examen final escrit, que suposarà el 50% de la qualificació. Serà necessari obtenir una qualificació mínima de 5 en la nota de l'examen per a aprovar l'assignatura.
- **Activitats i pràctiques:** S'haurà de presentar al final del curs i suposarà un 50% del total de l'avaluació. Serà necessari obtenir una qualificació mínima de 5 en la nota total de les pràctiques per a aprovar l'assignatura

A més, la nota final podrà **augmentar fins a un 10%** per la presentació de:

- Treballs optatius: Sugerits pel professor o els estudiants, amb l'acceptació expressa del professor, al llarg del curs i presentats abans de l'examen.
- Participació activa en les activitats i fòrums de l'aula virtual.

Per a superar l'assignatura és necessari obtenir una **qualificació mínima de 5 punts** sobre 10, tant en l'examen final com en els exercicis de caràcter pràctic. Es compensaran ambdós notes.

La presentació d'exercicis, qüestions, activitats, i altres exercicis sotmesos a avaluació que no hagen sigut **realitzats directament per l'estudiant** o que procedisquen de la **còpia directa** d'altres treballs semblants serà considerada motiu suficient per al suspens en l'assignatura, al marge de les altres possibles actuacions de caràcter disciplinar que hagen de realitzar-se. **La presentació de les tasques obligatòries serà exclusivament a través de la plataforma de l'aula virtual de l'assignatura**, no acceptant-se un altre mitjà de presentació, sempre dins dels límits temporals indicats. **La presentació fora de termini dels treballs suposa la impossibilitat de superar l'assignatura en eixa convocatòria.**

Les notes de treballs i exàmens aprovats d'aquells alumnes que no hagueren superat la totalitat de l'assignatura en la primera convocatòria, podran ser conservats fins a la següent, però **sempre dins del mateix curs acadèmic.**

NOTA:

Aquest sistema d'avaluació parteix de la premissa que la docència a la Universitat de València és, per definició, una docència presencial. Llavors, l'alumne ha de tindre present que l'assistència, tant a les classes teòriques com a aquelles de caràcter pràctic, és fonamental per a un adequat seguiment dels continguts de l'assignatura. Així mateix, l'alumne ha de ser conscient de la possibilitat d'una matrícula a temps parcial, quan no siga possible assistir a la totalitat de les assignatures que componen un curs complet (60 crèdits). Amb tot, s'establirà la possibilitat, en els casos degudament justificats i només per a aquells alumnes que ho sol·liciten, de ser avaluat sense que siga necessari assistir a la totalitat o a part de les classes. En aquests casos, l'alumne haurà de procedir de la següent manera:

- A l'inici del curs, cal que comuniqui al professor responsable de l'assignatura la incidència per la qual no pot assistir a classe, que haurà de justificar adequadament de manera documental.
- Havent analitzat la situació, el professor responsable decidirà la possibilitat d'avaluació sense assistència total o parcial a les classes de l'assignatura.

Els alumnes que es troben en aquesta situació hauran de presentar, per a ser avaluats, la totalitat dels treballs requerits pel professor (no necessàriament idèntics als requerits durant el curs). A més a més, podran ser cridats a defensar-los oralment davant del professor, així com també realitzaran una prova de coneixements adquirits. El pes dels treballs en la qualificació final serà d'un 50% mentre que el 50% restant correspondrà a la prova de coneixements.

NOTA:

Aquest sistema d'avaluació parteix de la premissa que la docència a la Universitat de València és, per definició, una docència presencial. Llavors, l'alumne ha de tindre present que l'assistència, tant a les classes teòriques com a aquelles de caràcter pràctic, és fonamental per a un adequat seguiment dels continguts de l'assignatura. Així mateix, l'alumne ha de ser conscient de la possibilitat (excepte en el cas dels alumnes de 1r) d'una matrícula a temps parcial, quan no siga possible assistir a la totalitat de les assignatures que componen un curs complet (60 crèdits). Amb tot, s'establirà la possibilitat, en els casos degudament justificats i només per a aquells alumnes que ho sol·liciten, de ser avaluat sense que siga necessari assistir a la totalitat o a part de les classes. En aquests casos, l'alumne haurà de procedir de la següent manera:

- A l'inici del curs, cal que comuniqui al professor responsable de l'assignatura la incidència per la qual no pot assistir a classe, que haurà de justificar adequadament de manera documental.
- Havent analitzat la situació, el professor responsable decidirà la possibilitat d'avaluació sense assistència total o parcial a les classes de l'assignatura.

Els alumnes que es troben en aquesta situació hauran de presentar, per a ser avaluats, la totalitat dels treballs requerits pel professor (no necessàriament idèntics als requerits durant el curs). A més a més, podran ser cridats a defensar-los oralment davant del professor, així com també realitzaran una prova de coneixements adquirits. El pes dels treballs en la qualificació final serà d'un 50% mentre que el 50% restant correspondrà a la prova de coneixements.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Informe APEI sobre acceso abierto | E-LIS. E-prints in Library and Information Science Disponible en: <http://eprints.rclis.org/handle/10760/12507> Fecha de acceso 31/5/2012, 2012.
- Informe APEI sobre acceso abierto | E-LIS. E-prints in Library and Information Science Disponible en: <http://eprints.rclis.org/handle/10760/12507> Fecha de acceso 31/5/2012, 2012.

Complementàries

- Sera proporcionada para cada uno de los temas.

